

Posudek

diplomové práce **Nikol Vosmíkové**
Slovesné předpony v bulharsko - českém kontextu

FF UK Praha 2008
VSV

Diplomantka zvolila **téma**, které považuji za velmi aktuální, neboť, jak sama konstatuje, ve srovnávacím česko – bulharském pohledu dosud slovesné předpony a slovesná prefixace nebyly dosud soustavně zpracovány. Je třeba zdůraznit, že jde o téma velmi rozsáhlé a na zpracování velmi pracné..

Zpracování tématu svědčí o koncentrovaném úsilí diplomantky proniknout do struktury a funkce a užívání prefixů v obou jazycích. Je třeba přiznat, že pro češtinu našla lepší oporu v odborné literatuře než pro bulharštinu, kde často vychází z obecných mluvnických popisů. Předkládaná diplomová práce je dalším rozpracováním tématu, které bylo předmětem autorčiny postupové práce. Je třeba zdůraznit, že ve srovnání s první fází se dostala na podstatně vyšší úroveň odborné práce a k podstatně ucelenějšímu a propracovanějšímu pohledu na zkoumané téma.

Autorka analyzuje slovesné předpony ze všech možných hledisek – historického, morfologického (jež by se dal asi chápat i jako přístup formální), slovtvorného (jehož součástí by měl být i popis současného odvozování zvratnými částicemi), sémantického, gramatického (vidová charakteristika předpon), syntaktického (především kolokabilita předpon a předložek) a stylistického. Není opomenuta ani stránka pravopisná a popis aktuální dynamiky slovesné prefixace (neologická) a stránka jazykové kultury (neočekávané předpony). Ačkoli strukturní postavení vidu v bulharském slovese nebylo předmětem práce, přece jen by snad bylo účelné se zamyslet nad vazbou mezi rozdílným postavením vidu v češtině a bulharštině a slovtvornými derivačními tendencemi v obou jazycích.

Práce je zaměřena synchronně, přesto si autorka dala práci se dvěma historickými exkursy (kap. 1 a 9.2.-9.5.). Heuristická hodnota těchto pasáží pro autorku je zřejmá.

Materiál je zkoumán velmi podrobně, činěny jsou jen velmi střízlivé závěry. Výklad je doprovázen dostatečnou měrou exemplifikací, musím přiznat, že ale stále na několika místech pochybuji o autentičnosti příkladů (ше понеса, s. 34, възнесе на небе, s. 42). Přílohy velmi vhodně názorně ukazují výsledky popisu i srovnání. Závěry jsou vhodně a stručně shrnuty v závěru práce. Pro obhajobu bych poprosila diplomantku, aby vysvětlila zařazení přepon **сб-**, **сб-** z hlediska fonémové kvality v tabulce na s. 8 a hodnocení předpony **из-** jako nepředložkové.

Strukturace práce, řazení kapitol, jakož i jejich vnitřní členění ukazuje na postupné rozrůstání jednotlivých částí práce. Je nepochybné, že bylo v tomto směru možné dospět i k přehlednějšímu celku a jeho členění a vyhnout se tak četným opakováním. Logickou strukturu má kapitola 3 (slovesné předpony z formálního hlediska). Kapitola Jednoduchá prefixace zůstala jakoby nenaplněna. Popis odvozování pomocí **se/si** a **ce/cu** se naopak ne zcela účelně dostalo do dvou kapitol (6.2. a 8.), což není v práci případ ojedinělý. Dvojí (či snad dokonce trojí) fázi zpracování tématu si vysvětlují i některá opakování, případně nesoustředěné upomínání na stejné jevy (např. vid a perfektivizační schopnost prefixace). Zjistila jsem opakování věty i v rámci jednoho odstavce (s. 24 nahoře)

Materiál shromážděný a popsáný v diplomové práci N. Vosmíkové je její nejcennější částí, a to především pro jeho systemizaci do řady příloh (více než polovina rozsahu práce). Jednotlivá hlediska popisu a porovnávání jsou velmi dobře promyšlena, tabulky, grafy i model jsou zpracovány s velkou pečlivostí, jsou výborně přehledné a účelně graficky zpracované. Je zřejmé, že pro část z tabulek se autorka inspirovala v české odborné literatuře, ale podrobnost a výsledný celkový obraz předpon v bulharštině ve srovnání s češtinou je pozoruhodný. Jejich podrobné zkoumání by jistě autorku přivedly k dalším konkrétním úvahám a závěrům. Je ale velká škoda, že seznam příloh není součástí obsahu práce a že u jednotlivých odkazů na přílohy není uvedena též strana, neboť absence této informace značně ztěžuje orientaci v textu.

Práce s odbornou literaturou. Autorka uvádí v literatuře více než 60 sekundárních zdrojů a v textu na ně odkazuje. Nejčastěji volí formu přesné citace, v převážné většině přeložené do češtiny. V převážné většině diplomantka překládala citace z bulharské sekundární literatury, což považuji za správné. Někde však jí je třeba vyčíst kvalitu tohoto překladu, např. *пpexодни / непpexодни глaзoлу* jako *nepomíjející / pomíjející, dočasná slovesa*. Takové případy mě vedou k závěru, že by bylo jistější, kdyby uváděla originální znění citované pasáže např. v poznámkách pod čarou.

Autorka pracuje se sekundární literaturou velmi dobře, ačkoli na výsledném tvaru diplomové práce je zřetelné, že si od samého začátku nezvolila jednotný formát odkazů a citací a že ve další práci rezignovala na velmi pracné zpětné dohledávání přesných bibliografických údajů citovaných míst např. pozn. na s. 8). Některé údaje však přesto nejsou uvedeny přesně, např. *Гpаматика на бaлгapскaja език* z r. 1977 je dílem tří autorů, L. Andrejčina, K. Popova a S. Stojkova, jak je uvedeno v seznamu použité literatury nikoli však již v textu (např. v pozn. na str. 7). Podobně nejednotný je formát uváděných překladů (např. s. 13).

Práce je psána velmi úsporným stylem a s řídkými výjimkami vytříbeným jazykem s minimálními interferenčními vlivy i u překladů z cizích jazyků. Lze vyslovit některé připomínky k přesnosti formulací, např. *samo- / camo-* není původem příslovce nýbrž zájmeno (s. 11), či stylové kvalitě formulací (Nezdokonávají sloveso a nemodifikují význam celého spojení až na dodání svého lexikálního významu základovému slovu. s. 12).

Závěr práce oprávněně zdůrazňuje, že cíl práce byl postizen.

Doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

V Praze, 31.1.2009

Prof. Dr. Hana Gladkova, CSc,
Vedoucí práce